

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT BUDŻETU I FINANSÓW

 KBF-41009/2004
Nr ewid. 96/2004/P03035/KBF

Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2003 roku część 13

**INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ –
KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU**

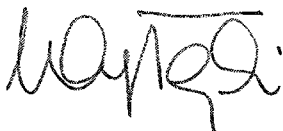
W a r s z a w a m a j 2 0 0 4 r .

Misją Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

Wizją Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor

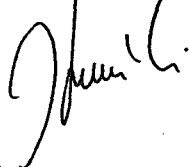
Departamentu Budżetu i Finansów

Waldemar Długolecki

Zatwierdzam:

Jacek Jęzierski

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 19 maja 2004 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-prefiks-22-825 44 81
www.nik.gov.pl

1.	Wprowadzenie.....	4
2.	Podsumowanie wyników kontroli	6
	2.1.Ogólna ocena kontrolowanej działalności	6
	2.2.Synteza wyników kontroli	7
	2.3.Uwagi końcowe i wnioski	10
3.	Ważniejsze wyniki kontroli.....	11
	3.1.Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	11
	3.1.1. Stan prawny	11
	3.1.2. Uwarunkowania ekonomiczno - organizacyjne	12
	3.2.Ewidencja finansowo-księgową, sprawozdawczość budżetowa	12
	3.3.Analiza wykonania budżetu państwa w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	15
	3.3.1. Dochody	15
	3.3.2. Wydatki	17
	3.3.3. Wydatki poniesione z rezerw budżetowych	21
	3.3.4. Dotacje	22
	3.3.5. Zatrudnienie i wynagrodzenia	22
	3.4.Gospodarstwo Pomocnicze	24
	3.5.Inne ustalenia kontroli	26
4.	Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli.....	27
	4.1.Przygotowanie kontroli	27
	4.2.Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	29
	Załącznik nr 1	31
	Załącznik nr 2	32

1. Wprowadzenie

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Budżetu i Finansów - w okresie od 16 grudnia 2003 r. do 29 marca 2004 r. przeprowadziła, na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, kontrolę Nr P/03/035 „Wykonanie budżetu państwa w 2003 r. w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu”.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania ustawy budżetowej na rok 2003², w części 13 - Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Kontrolę przeprowadzono w Centrali IPN.

Badaniami kontrolnymi objęto: prawidłowość realizacji dochodów z poszczególnych źródeł, zgodność realizacji dochodów i wydatków z ustawą budżetową na rok 2003, przepisami ustawy o finansach publicznych oraz wydanymi na ich podstawie przepisami wykonawczymi, rzetelność sprawozdań budżetowych, łącznie ze zbadaniem dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają kwoty zawarte w sprawozdaniach, przestrzeganie przepisów ustawy o zamówieniach publicznych przy dokonywaniu zamówień, ustawy o rachunkowości jak również powiązanie nakładów finansowych z efektami rzeczowymi, tj. celowość dokonywanych wydatków i ich zgodność z realizowanymi zadaniami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2003 r.

Po kontroli wykonania budżetu państwa za 2002 r. Najwyższa Izba Kontroli wniosowała o:

1. terminowe przekazywanie dochodów na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

¹ Dz.U. z 2001r. Nr 85, poz. 937 ze zm.

² Dz.U. z 2002 r. Nr 235, poz. 1981

2. bardziej precyzyjne planowanie wydatków oraz realne prognozowanie dochodów w pozycjach przewidywalnych.

W trakcie tegorocznej kontroli Izba ustaliła, że wniosek pierwszy został zrealizowany w pełni. Czynności związane z przekazywaniem dochodów na centralny rachunek bieżący budżetu państwa powierzono innemu pracownikowi. Ponadto wprowadzony w listopadzie 2002 r. elektroniczny system przekazywania środków finansowych wymusza ciągłą analizę wielkości środków pieniężnych na rachunku rozliczeniowym, a tym samym pomaga w utrzymaniu terminowości przekazywania dochodów na centralny rachunek rozliczeniowy budżetu państwa. W 2003 r. nie wystąpiły opóźnienia w przekazywaniu dochodów na centralny rachunek.

Wniosek drugi został zrealizowany w pełni w zakresie realnego sporządzania prognozy dochodów w pozycjach przewidywalnych (str. 7).

W części wniosku dotyczącej precyzyjnego planowania wydatków Izba stwierdziła w 2003 r. zmniejszenie liczby dokonywanych przeniesień budżetowych. W ocenie Izby rozmiary przeniesień budżetowych w Oddziałach (37) wskazują na konieczność precyzyjniejszego planowania wydatków w Oddziałach, zwłaszcza w fazie opracowywania układu wykonawczego (21 dni po uchwaleniu ustawy budżetowej) - (str. 10 i 18).

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Ocena wykonania budżetu państwa w 2003 r. w części 13 - Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu - pozytywna.

Badaniem kontrolnym objęto 97,9 tys. zł dochodów, tj. 64,2% dochodów ogółem zrealizowanych w części 13 - Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz 7.348,0 tys. zł wydatków, tj. 8,7% wydatków ogółem zrealizowanych w tej części.

Instytut Pamięci Narodowej prawidłowo pobierał i odprowadzał dochody budżetowe oraz racjonalnie gospodarował środkami publicznymi. Zamówienia publiczne były udzielane zgodnie z wymogami ustawy o zamówieniach publicznych, ewidencja finansowo-księgowa prowadzona rzetelnie, a dane zawarte w sprawozdaniach budżetowych odpowiadały zapisom ujętym w ewidencji.

Opinia o rzetelności i prawidłowości rocznych sprawozdań budżetowych – bez zastrzeżeń

Roczne sprawozdania Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 o wykonaniu planu dochodów budżetowych oraz Rb-28 o wykonaniu planu wydatków budżetu państwa, sporządzone przez Instytut Pamięci Narodowej pokazują prawidłowy i rzetelny obraz dochodów i wydatków, należności i zobowiązań w 2003 r. zgodnie z zasadami rachunkowości dla jednostek budżetowych. Sprawozdania sporządzone zostały terminowo.

W Instytucie Pamięci Narodowej nie wystąpiły zobowiązania i należności, które powinny być wykazywane w sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń (Rb-Z) oraz w sprawozdaniu o stanie należności (Rb-N).

2.2. Synteza wyników kontroli

1. Księgi rachunkowe w Instytucie Pamięci Narodowej prowadzone były w 2003 r. zgodnie z zasadami określonymi w przepisach ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³. Oceny rzetelności ewidencji finansowo-księgowej dokonano na podstawie statystycznie wybranej próby 223 dowodów księgowych, wybranych spośród 5.195 podlegających badaniu (na kwotę 4.592,1 tys. zł, tj. 5,5% zrealizowanych wydatków IPN). Przyjmując 95% poziom ufności, przy założeniu 3% progu istotności⁴ dla oceny zapisów księgowych i 5% progu istotności dla oceny kompletności i prawidłowości dowodów księgowych. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie prawidłowość formalną ewidencji finansowo-księgowej. Zapisy księgowe dokonywane były poprawnie, a dowody księgowe były kompletne, rzetelne i nie zawierały błędów.
2. Zrealizowane dochody wyniosły 152,5 tys. zł i w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2003 były wyższe o 79,5 tys. zł, tj. o 108,9%, a w porównaniu do wykonania w 2002 r. były wyższe o 60,7 tys. zł, tj. o 66,1%.

W ocenie NIK brak było podstaw do prognozowania dochodów od dostawców z tytułu ostatecznych rozliczeń za 2002 r. w kwocie 94,7 tys. zł, która to kwota w zasadniczy sposób wpłynęła na rozmiary dochodów w 2003 r. - 62,1% łącznych dochodów (str. 16).

Kontrola pełna terminów odprowadzania dochodów wykazała, że pobrane dochody budżetowe były dwa razy w miesiącu przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa z zachowaniem terminów określonych przepisem § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2000 r.⁵

³ Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

⁴ a/ poziom ufności – wyraża pewność z jaką sformułowane wnioski są prawidłowe;
b/ próg istotności – maksymalny akceptowany odsetek nieprawidłowości (dla nieprawidłowości w zapisach księgowych przyjęto 3%, dla nieprawidłowości w sporządzaniu i ewidencji dowodów – 5%).

⁵ Dz.U. z 2000 r. Nr 122, poz. 1335 ze zm.

3. Zrealizowane wydatki wyniosły 82.259 tys. zł, tj. 99,0% budżetu po zmianach. W porównaniu do 2002 roku wydatki były wyższe o 1.778 tys. zł, tj. o 2,2%.

Wydatki realizowane były w granicach kwot określonych w planie finansowym, tj. zgodnie z art. 92 pkt 3 ustawy o finansach publicznych⁶. Środki na wydatki majątkowe wykorzystano zgodnie z przyjętym planem rzeczowym (str. 20).

W ocenie NIK dokonane przeniesienia wydatków w rozdziale 75101 w 17 paragrafach klasyfikacji budżetowej na kwotę 1.495 tys. zł, stanowiącą 3,5% planowanych wydatków w Centrali, a w Oddziałach w 20 paragrafach na kwotę 2.404,6 tys. zł, stanowiącą 5,7% wydatków Oddziałów, były celowe i zgodne z prawem. Dokonane przeniesienia były zgodne z art. 96 ustawy o finansach publicznych i rzetelnie udokumentowane.

W ocenie NIK zakres przeniesień wydatków wskazuje na potrzebę poprawienia, trafności planowania przez Oddziały IPN, wydatków w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej w okresie sporządzania układu wykonawczego (str. 18).

Szczegółowej kontroli poddano 18 postępowań o udzielenie zamówień publicznych na łączną kwotę 3.351,5 tys. zł, tj. 4,0% wydatków ogółem. Zbadane zamówienia stanowiły 29,9% wydatków zrealizowanych w ramach postępowań o zamówienia publiczne. NIK stwierdza, że w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych przestrzegane były w kontrolowanym okresie przepisy ustawy o zamówieniach publicznych. Rzetelność sprawdzonych dokumentów dotyczących zbadanych postępowań nie budziła zastrzeżeń. Ewidencja wydatków majątkowych prowadzona była prawidłowo, a nabyte środki trwale zostały wprowadzone do ewidencji.

Nie stwierdzono naruszenia zasady oszczędnego gospodarowania środkami publicznymi. Prowadzone były analizy i oceny w zakresie potrzeb na usługi, zakupy wyposażenia i zadania inwestycyjne (str. 21). Zlecenie zadań

⁶ Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.

następowało na zasadzie wyboru najkorzystniejszej oferty. Środki przeznaczano na zadania ujęte w planach.

4. Przeciętne zatrudnienie w 2003 r. wyniosło 1.175 osób. W porównaniu do 2002 r. przeciętne zatrudnienie w 2003 r. było wyższe o 77 osób, tj. o 7,0%. W porównaniu do planowanego limitu zatrudnienia przeciętne zatrudnienie było niższe o 40 osób.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) w 2003 r. wyniosło 3.367 zł i w porównaniu do 2002 r. wzrosło o 4,8%, tj. o 155 zł (str. 23 i 24).

5. Dotacja celowa w kwocie 255 tys. zł wykorzystana została w 95,7% zgodnie z przeznaczeniem, tj. na pokrycie kosztów prac dokumentacyjnych dotyczących losów obywateli polskich represjonowanych przez władze ZSRR w latach 1939-1959. Zadanie zrealizowała Fundacja Ośrodka KARTA. Dokumentacja dotycząca rozliczenia dotacji pod względem merytorycznym i finansowym, nie budziła zastrzeżeń (str. 22).
6. Przychody Gospodarstwa Pomocniczego w 2003 r. wynosiły 3.337 tys. zł i stanowiły 87,3% kwoty ujętej w planie po zmianach, a w odniesieniu do 2002 r. były wyższe o 6,0%. Wydatki osiągnęły wielkość 3.292 tys. zł, tj. 86,2% planu po zmianach i były wyższe o 5,3% od wykonania w 2002 r. (str. 24)
7. W Instytucie Pamięci Narodowej prawidłowo sprawowany był nadzór nad wykonaniem budżetu, czego dowodzą okresowe oceny realizacji budżetu oraz prawidłowe jego wykonanie. Uregulowania wewnętrzne przejrzyste określały zakres uprawnień i odpowiedzialności pracowników uczestniczących w procesie obiegu dokumentów księgowych. Dokumenty do zapłaty każdorazowo były zatwierdzane przez Głównego Księgowego i Dyrektora Generalnego IPN (str. 26).

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła się do Prezesa Instytutu z wnioskiem o zwiększenie trafności planowania przez Oddziały IPN, wydatków w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej w okresie sporządzania układu wykonawczego.

e
l
-
a
e

ł
r.
u

d
z
y
ie
y
N

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1.1. Stan prawny

Gospodarka finansowa części 13 podlega rygorom wynikającym z ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych⁷, ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych⁸, ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁹ oraz z innych przepisów określających gospodarkę finansową państwowych jednostek budżetowych.

Instytut Pamięci Narodowej rozpoczął działalność 1 lipca 2000 r., tj. z dniem powołania i zaprzysiężenia Prezesa Instytutu. IPN realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu¹⁰.

Instytutem Pamięci Narodowej kieruje Prezes Instytutu sprawujący swój urząd niezależnie od organów władzy państwowej. Prezes IPN składa Sejmowi i Senatowi, raz w roku, informację o działalności IPN. W Instytucie jest utworzone 11-osobowe Kolegium Instytutu Pamięci.

Prezes Instytutu zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy o finansach publicznych dysponuje częścią 13 części budżetu państwa.

⁷ Dz.U. z 2003 r. nr 15, poz. 148 ze zm.

⁸ Dz.U. z 2002 r. nr 72, poz. 664 ze zm.

⁹ Dz.U. z 2002 r. nr 76, poz. 694 ze zm.

¹⁰ Dz.U. Nr 155, poz. 1016 ze zm.

3.1.2. Uwarunkowania ekonomiczno - organizacyjne

W IPN funkcjonują: Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów oraz Biuro Edukacji Publicznej.

W strukturze organizacyjnej Instytutu powołano 10 Oddziałów IPN w miejscowościach będących siedzibami sądów apelacyjnych, tj. w: Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, Warszawie i we Wrocławiu. Oddziałami Instytutu kierują dyrektorzy Oddziału.

Dysponenci III stopnia w IPN zostali powołani zarządzeniem Nr 16/01 Prezesa Instytutu z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie jednostek budżetowych i ustanowienia dysponentów budżetowych trzeciego stopnia. W zarządzeniu przewidziano 9 jednostek budżetowych (dysponentów III stopnia), tj. ww. Oddziałów, z wyjątkiem Oddziału w Warszawie. Zarządzenie weszło w życie od 1 stycznia 2002 r.

W ramach części 13 prowadziło działalność jedno gospodarstwo pomocnicze.

Przeciętne zatrudnienie w Instytucie w 2003 r. wyniosło 1.175 osób.

Nadzór i kontrolę nad gospodarką finansową sprawowało Biuro Budżetu, Finansów i Kadr Instytutu.

IPN nie korzystał ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej.

3.2. Ewidencja finansowo-księgową, sprawozdawczość budżetowa

Na podstawie zbadanych dokumentów źródłowych: dowodów księgowych, zapisów na kontach, sprawozdań budżetowych stwierdzono:

- zgodność prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz wystawianych i przyjmowanych dowodów księgowych z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.¹¹
- sprawozdania budżetowe za rok 2003 były w Instytucie sporządzane rzetelnie i prawidłowo, zgodnie z danymi wynikającymi z prowadzonej ewidencji księgowej.

W ewidencji ujęto wszystkie zdarzenia mające wpływ na wykonanie budżetu.

Badanie w zakresie poprawności sporządzania i ewidencji dowodów księgowych przeprowadzono w Centrali (rozdział 75101) przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego, za pomocą którego wylosowano z ogólnej populacji dowodów księgowych próbę 150 dowodów (z 5.195). Dowody te, łącznie z dowodami dotyczącymi najwyższych pozycji wydatków kontrolowanych jednostki (w ilości 73), zostały objęte badaniem pod kątem spełniania wymogów formalnych oraz pod kątem poprawności zapisów wpływających na sprawozdawczość bieżącą jednostki.

3.2.1. Poprawność zapisów księgowych skutkująca na sprawozdawczość

W zakresie poprawności zapisów księgowych skutkującej na sprawozdawczość jednostki, w grupie badanych dowodów nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przyjmując 95% poziom ufności dla proporcji nieprawidłowości, przy progu istotności na poziomie 3%, w zakresie poprawności zapisów księgowych skutkującej na sprawozdawczość jednostki wydana została opinia pozytywna w odniesieniu do Instytutu Pamięci Narodowej.

3.2.2. Poprawność formalna dowodów księgowych

W zakresie poprawności formalnej dowodów księgowych, w grupie badanych dowodów nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹¹ Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

Przyjmując 95% poziom ufności dla proporcji nieprawidłowości, przy progu istotności na poziomie 5%, w zakresie poprawności formalnej dowodów księgowych wydana została opinia pozytywna w odniesieniu do Instytutu Pamięci Narodowej.

Łączne Roczne sprawozdania Rb-23, Rb-27 i Rb-28 za 2003 r. w części 13 zostały prawidłowo sporządzone pod względem formalno-rachunkowym na podstawie 9 sprawozdań z Oddziałów oraz sprawozdań sporządzonych w Centrali prowadzącej obsługę finansowo-księgową Centrali Instytutu i Oddziału w Warszawie.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach odpowiadają kwotom ujętym w ewidencji księgowej. Szczegółowym badaniem objęto zapisy księgowe, z których wynikają kwoty zawarte w sprawozdaniach jednostkowych sporządzonych przez wszystkie Oddziały oraz Centralę IPN. Kwoty dochodów wykonanych, wykazanych w sprawozdaniach Rb-27 oraz kwoty wydatków wykonanych wykazanych w sprawozdaniach Rb-28 sporządzonych przez Oddziały i Centralę odpowiadały kwotom ujętym w ewidencji księgowej.

Kwoty dochodów wykonanych, wykazanych w łącznym sprawozdaniu Rb-27, kwoty dochodów przekazanych na centralny rachunek bieżący budżetu państwa wykazanych w łącznym sprawozdaniu Rb-23, odpowiadają kwotom ujętym w ewidencji księgowej.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach zbiorczych (Rb-28, Rb-27 i Rb-23) przekazanych do Ministerstwa Finansów odpowiadają sumie danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach przekazanych przez Oddziały i w sprawozdaniach Centrali.

Zdaniem NIK sprawozdania te przedstawiają prawidłowy i rzetelny obraz dochodów, należności, wydatków, zobowiązań oraz stanu środków na rachunku bankowym w 2003 r., zgodnie z zasadami rachunkowości dla jednostek budżetowych. Sprawozdania sporządzone zostały terminowo.

3.3. Analiza wykonania budżetu państwa w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Szczegółowy plan dochodów i wydatków w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu przedstawiony został Ministrowi Finansów przed upływem 21 dni od ogłoszenia ustawy budżetowej na rok 2003, w podziale na działy, rozdziały i paragrafy klasyfikacji budżetowej, tj. zgodnie z art. 89 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych.

W dniu 20 stycznia 2003 r. przekazano Oddziałom informacje o rocznych kwotach dochodów i wydatków zapewniając zgodność planów finansowych jednostek podległych z ustawą budżetową.

3.3.1. Dochody

Realizację dochodów budżetowych prezentują dane zawarte w poniższej tabeli:

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2002 r.	2003 r.		5:3	5:4
			Plan wg ustawy budżetowej	Wykonanie		
		tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Część 13, Instytut Pamięci Narodowej (ogółem), w tym:	91,80	73,0	152,5	166,1	208,9
1.1.	Dział 751 Rozdział 75101	88,50	51,0	121,2	136,9	237,6
1.1.1.	§ 070	34,10	37,0	34,1	109,6	94,0
1.1.2.	§ 083	0,40	1,0	-	-	-
1.1.3.	§ 092	11,80	10,0	1,4	11,5	13,6
1.1.4.	§ 097	42,20	1,0	63,7	151,2	6.379,0
1.1.5.	§ 238	-	2,0	21,9	-	1.097,0
1.2.	Dział 751 Rozdział 75112	3,30	22,0	31,3	948,5	142,3
1.2.1.	§ 070	-	10,0	-	-	-
1.2.2.	§ 083	0,02	6,0	0,4	2.100,0	7,0
1.2.3.	§ 092	-	3,0	-	-	-
1.2.4.	§ 097	2,50	3,0	30,9	1.235,0	1.029,3
1.2.5.	§ 084	0,78	-	-	-	-

Źródło: wyniki kontroli w IPN

W ustawie budżetowej na rok 2003 ustalono dochody w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w wysokości 73 tys. zł.

Zrealizowane dochody wyniosły 152,5 tys. zł i w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2003 były wyższe o 79,5 tys. zł, tj. o 108,9%. W porównaniu do 2002 r. dochody były wyższe o 60,7 tys. zł, tj. o 66,1%.

W ocenie NIK brak było podstaw do prognozowania dochodów od dostawców z tytułu ostatecznych rozliczeń za 2002 r. w kwocie 94,7 tys. zł, która to kwota w zasadniczy sposób wpłynęła na rozmiary dochodów w 2003 r. - 62,1% łącznych dochodów.

Badaniem kontrolnym objęto dochody w wysokości 97,9 tys. zł (w dziale 751), tj. 64,2% dochodów w części 13.

Poddane kontroli zapisy księgowe na kontach dochodów były zgodne z dowodami księgowymi, a dane ujęte w sprawozdaniu rocznym o dochodach (Rb-27) były zgodne z danymi ewidencji księgowej. Wystawione i opisane dowody księgowe (przelewy) były rzetelne, kompletne i poprawne w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji, odpowiadały rzeczywistym przebiegom operacji gospodarczych i były zgodne z art. 21 ust. 1 i art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Kontrola pełna terminów odprowadzania dochodów wykazała, że pobrane dochody budżetowe były dwa razy w miesiącu przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa z zachowaniem terminów określonych przepisem § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2000 r.⁹

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę na zrealizowanie dochodów w 2003r. w kwocie ponad dwa razy przewyższającej prognozę zawartą w ustawie budżetowej. Badanie źródeł dochodów wykazało, że Instytut sporządzając prognozę dochodów na rok 2003 postępował rzetelnie, tj. uwzględniał główne źródła dochodów. W ocenie NIK brak było podstaw, w okresie sporządzania prognozy

⁹ Dz.U. z 2000 r. Nr 122, poz. 1335 ze zm.

dochodów, do przewidywania wpływów od dostawców z tytułu ostatecznych rozliczeń za 2002 r. w kwocie 94,7 tys. zł, które w zasadniczy sposób wpłynęły na rozmiary dochodów w 2003 r. (62,1% łącznych dochodów).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej nie występowały zaległości w realizacji dochodów budżetowych i należności długoterminowe.

3.3.2. Wydatki

Realizację wydatków budżetowych prezentują dane zawarte w poniższej tabeli:

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2002 r.	2003 r.				6:3	6:4	6:5
			Plan	Budżet po zmianach	Wykonanie	w tym:			
						wydatki niewyga- sające			
			tys. zł				%%		
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
	część 13 ogółem	82.481	85.122	85.171,5	84.259,0	0	102,3	99,0	98,9
	w tym:								
1.	Dział 751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	82.478	84.960	85.009,5	84.107,9	0	102,0	99,0	98,9
1.1.	rozdział 75101 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	42.800	42.478	43.027,5	42.253,5	0	98,7	99,5	98,2
1.2.	rozdział 75112 Jednostki podległe Instytutowi Pamięci Narodowej-Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	39.678	42.482	41.982	41.854,4	0	105,5	98,5	99,7
2.	Dział 753 Obowiązkowe ubezpieczenie społeczne	0	155	155	147,8	0	0	95,4	95,4
2.1.	Rozdział 75302 Uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenie rodzinne	0	155	155	147,8	0	0	95,4	95,4
3.	Dział 853 Opieka społeczna	4	7	7	3,3	0	82,5	47,1	47,1
3.1.	Rozdział 85316 Zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze	4	7	7	3,3	0	82,5	47,1	47,1

Źródło: wyniki kontroli w IPN

W ustawie budżetowej na rok 2003 ustalono wydatki w części 13 Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

w wysokości 85.122 tys. zł. W ciągu 2003 r. wydatki zostały zwiększone z rezerwy celowej budżetu państwa o 49,5 tys. zł do łącznej wysokości 85.171,5 tys. zł.

W trakcie wykonywania budżetu dokonano przeniesienia kwoty 500,0 tys. zł z rozdziału 75112 (Oddziały) do rozdziału 75101 (Centrala). W rozdziale 75101 dokonano przeniesień w 17 paragrafach klasyfikacji budżetowej (z wyjątkiem paragrafów majątkowych, dotacji celowej i funduszu dyspozycyjnego) na kwotę 1.495 tys. zł, co stanowiącą 3,5% planowanych wydatków w Centrali, a w Oddziałach w 20 paragrafach na kwotę 2.404,6 tys. zł, stanowiącą 5,7% wydatków Oddziałów. Dokonane przeniesienia były zgodne z art. 96 ustawy o finansach publicznych.

Dokonane przeniesienia były celowe i związane z koniecznością sfinansowania większych niż planowano m.in. zakupów wyposażenia, materiałów i usług przy jednocześnie niższych wydatkach na wynagrodzenia z pochodnymi.

W ocenie NIK zakres przeniesień wydatków wskazuje na potrzebę poprawy, w okresie sporządzania układu wykonawczego, trafności planowania wydatków w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej przez Oddziały IPN.

Zrealizowane wydatki wyniosły 84.259 tys. zł, tj. 98,9% budżetu po zmianach. W porównaniu do 2002 r. wydatki były wyższe o 1.778 tys. zł, tj. o 2,2%.

Badaniem kontrolnym objęto 7.348,0 tys. zł wydatków, tj. 8,7% wydatków ogółem zrealizowanych w części 13.

W strukturze zrealizowanych w 2003 r. wydatków największy udział miały wydatki w dziale 751 – Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa i wyniosły 84.107,9 tys. zł, tj. 98,9% budżetu w 2003 r. po zmianach i 102% wykonania budżetu w 2002 r.

W strukturze wydatków w dziale 751 dominujące pozycje stanowiły:

- wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi (§§ 4010, 4030, 4040, 4090, 4110, 4120) w kwocie 54.693 tys. zł, tj. 64,9% wydatków ogółem,
- wydatki majątkowe (§§ 6050, 6060) w kwocie 10.047 tys. zł, tj. 11,9% wydatków ogółem,

- zakup pozostałych usług (§ 4300) w kwocie 8.989 tys. zł, tj. 10,7% wydatków ogółem (usługi drukarskie, pocztowe, transportowe, ekspertyzy, opłaty RTV, przeglądy, sieć teletransmisyjna, usługi telefoniczne, reprografii i konserwacji materiałów archiwalnych, sprzątanie),
- materiały i wyposażenie (§ 4210) w kwocie 3.637 tys. zł, tj. 4,3% wydatków ogółem (pierwsze wyposażenie w meble i sprzęt biurowy nowo przejmowane obiekty do eksploatacji oraz materiały biurowe),
- zakup energii (§ 4260) w kwocie 1.644 tys. zł, tj. 1,9% wydatków ogółem.
- zakup usług remontowych (§ 4270) w kwocie 1.580 tys. zł, tj. 1,9% wydatków ogółem.

Środki na wydatki majątkowe wykorzystano zgodnie z przyjętym planem rzeczowym na:

- realizację przedsięwzięć inwestycyjnych na obiektach w Warszawie (ul. Towarowa i ul. Kłobucka), Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie i we Wrocławiu (8.798 tys. zł),
- zakup oprogramowania – 319,1 tys. zł, w tym zakup oprogramowania antywirusowego np. AVK na 550 stanowisk (167,1 tys. zł), dokończenie zintegrowanego systemu zarządzania instytucją (Finansowo-Księgowy, Kadry-Płace, Kancelaria) - (63,6 tys. zł), system Management Server 2.0 25 clients (pozwala na administrowanie siecią) licencja i nośniki (38,6 tys. zł), Windows 2000 Server PL 5 Client licencja i nośniki (32,2 tys. zł), oprogramowanie Informix (9,5 tys. zł), system operacyjny SCO Open Server dla BUiAD z nośnikiem (8,1 tys. zł),
- zakup sprzętu komputerowego – 361 tys. zł, w tym: zakup zestawów komputerowych (327,3 tys. zł) i komputerów przenośnych (33,7 tys. zł),
- zakup pozostałego sprzętu – 568,9 tys. zł, w tym m. in.: czytniko-kopiarka do mikrofilmów i mikroklisz (290,2 tys. zł), kserokopiarka (177,5 tys. zł), projektor multimedialny (15,3 tys. zł), automatyczny podajnik dokumentów

z rewersem do kopiarki Toshiba (10,5 tys. zł), streamer Tandberg DLT VS80 HDD SCSI Cheetouch (9,9 tys. zł).

W ocenie NIK poniesione z budżetu części 13 – IPN wydatki służyły realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.¹²

Wydatki realizowane były w granicach kwot określonych w planie finansowym, zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, tj. zgodnie z art. 92 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Poddane kontroli zapisy księgowe na kontach wydatków były zgodne z dowodami księgowymi, a dane ujęte w sprawozdaniu rocznym o wydatkach (Rb-28) były zgodne z danymi ewidencji księgowej. Wystawione i opisane dowody księgowe (faktury) były rzetelne, kompletne i poprawne w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji, odpowiadały rzeczywistym przebiegom operacji gospodarczych i były zgodne z przepisem art. 21 ust. 1 i art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W ocenie NIK, w Instytucie Pamięci Narodowej prawidłowo ewidencjonowano zaangażowanie wydatków budżetowych ujętych w planie finansowym.

Z budżetu części 13 nie ponoszono wydatków z tytułu odsetek za nieterminową realizację zobowiązań. Na koniec 2003 r. i w trakcie roku budżetowego nie występowały zobowiązania wymagalne.

Szczegółowej kontroli poddano 18 postępowań o udzielenie zamówień publicznych w paragrafach, w których wystąpiły największe wydatki na łączną kwotę 3.351,5 tys. zł, tj. 4,0% wydatków ogółem, w tym:

- skontrolowano dokumentację wydatków inwestycyjnych (§ 6050) na kwotę 2.233,3 tys. zł, tj. 25,4 % wydatków w tym paragrafie,
- skontrolowano dokumentację wydatków na zakupy inwestycyjne (§ 6060) na kwotę 617,5 tys. zł, tj. 49,4% wydatków w tym paragrafie,

¹² Dz.U. Nr 155, poz. 1016

- skontrolowano dokumentację zakupu usług remontowych (§ 4270) na kwotę 447,8 tys. zł, tj. 53,8% wydatków w tym paragrafie w Centrali.
- skontrolowano dokumentację zakupów materiałów i wyposażenia (§ 4210) na kwotę 37,5 tys. zł, tj. 42,2% wydatków w tym paragrafie w Centrali,
- skontrolowano dokumentację zakupu pomocy naukowych i dydaktycznych (§ 4240) na kwotę 15,4 tys. zł, tj. 67,4% wydatków w tym paragrafie w Centrali.

NIK stwierdza, że w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych przestrzegane były w kontrolowanym okresie przepisy ustawy o zamówieniach publicznych. Rzetelność sprawdzonych dokumentów dotyczących zbadanych postępowań nie budziła zastrzeżeń. Ewidencja wydatków majątkowych prowadzona była prawidłowo, a nabyte środki trwale zostały wprowadzone do ewidencji.

Nie stwierdzono naruszenia zasady oszczędnego gospodarowania środkami publicznymi. Prowadzone były analizy i oceny w zakresie potrzeb na usługi, zakupy wyposażenia i zadania inwestycyjne.

Zobowiązania ogółem na koniec grudnia 2003 r. wyniosły 4.207 tys. zł, co oznacza wzrost w porównaniu do stanu na koniec grudnia poprzedniego roku odpowiednio o 9,1%. Zobowiązania dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi – 4.062 tys. zł (96,6%) i zobowiązań wobec dostawców - 145 tys. zł.

Na koniec i w trakcie 2003 r. w budżecie części 13 nie występowały zobowiązania wymagalne.

3.3.3. Wydatki poniesione z rezerw budżetowych

W 2003 r. w części 13 zwiększono wydatki (dział 751, rozdział 75101) z rezerw celowych o 49,5 tys. zł. Środki te wykorzystano w pełni i zgodnie z przeznaczeniem, tj. na zakup 11 szt. komputerów dla służby finansowo-księgowej (2 szt. w centrali IPN, 9 szt. przekazano do Oddziałów).

3.3.4. Dotacje

W ustawie budżetowej w części 13, dziale 751, rozdziale 75101 § 281 ujęto dotację w 2003 r. w wysokości 255 tys. zł.

IPN udzielił dotacji celowej Fundacji Ośrodka KARTA z przeznaczeniem na pokrycie kosztów prac dokumentacyjnych dotyczących losów obywateli polskich represjonowanych przez władze ZSRR w latach 1939-1959.

Dotacje celową wykorzystano w 95,7% (244,1 tys. zł), zgodnie z przeznaczeniem.

Kwota dotacji celowej została ustalona na podstawie kalkulacji kosztów, określonej w załączniku do umowy zawartej pomiędzy przedstawicielami Instytutu i Fundacji w dniu 28 maja 2003 r.

Dotacja była płatna w formie zwrotu poniesionych przez Fundację kosztów na podstawie:

- odbioru wykonanych prac,
- trzech sprawozdań merytorycznych zatwierdzonych przez komisję powołaną przez Instytut oraz trzech sprawozdań finansowych (z załączonymi kopiami rachunków) na kwoty: 69,5 tys. zł, 71,2 tys. zł i 103,4 tys. zł,
- końcowego sprawozdania zatwierzonego przez komisję.

W ocenie NIK dokumentacja dotycząca rozliczenia dotacji nie budziła zastrzeżeń.

3.3.5. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Zatrudnienie i wynagrodzenia prezentują dane zawarte w poniższej tabeli:

Ważniejsze wyniki kontroli

Wyszczególnienie		Wykonanie 2002 r.			Wykonanie 2003 r.			8: 5
		Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70*	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70*	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 pełnozatrudnionego	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	część 13 Zatrudnienie ogółem z tego:	1.098	42.319	3.212	1.175	47.475	3.367	104,8
1.	Dział 751 Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1.098	42.319	3.212	1.175	47.475	3.367	104,8
1.2	Rozdział 75101 Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	389	15.590	3.340	420	17.575	3.488	104,4
1.3	Rozdział 75112 Jednostki podległe Instytutowi Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	709	26.729	3.142	755	29.900	3.301	105,1

*§§ 4010-4050 i 4070

Źródło: wyniki kontroli w IPN

Przeciętne zatrudnienie w 2003 r. w części 13 w dziale 751 wyniosło 1.175 osób. W Centrali i Oddziale IPN w Warszawie (rozdział 75101) zatrudnionych było 420 osób, natomiast w pozostałych Oddziałach (rozdział 75112) 755 osób.

W porównaniu do 2002 r. przeciętne zatrudnienie w 2003 r. było wyższe o 77 osób, tj. o 7,0%. W porównaniu do planowanego limitu zatrudnienia przeciętne zatrudnienie było niższe o 40 osób. Niepełne wykorzystanie limitu zatrudnienia było spowodowane niższymi niż planowano rozmiarami zatrudnienia w grupie prokuratorów.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) w 2003. r. wyniosło 3.367 zł. W porównaniu do 2002 r.

przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2003 r. nominalne wzrosło o 4,8%, tj. o 155 zł.

W 2003 r. z dodatkowego funduszu nagród (utworzonego w wysokości 3% planowanych wynagrodzeń osobowych) wypłacono nagrody w kwocie brutto ogółem 262 tys. zł, przeciętnie na zatrudnionego stanowiło to kwotę 223 zł.

W terminach przewidzianych przepisami odprowadzano składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy oraz dokonywano wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

3.4. Gospodarstwo Pomocnicze

Gospodarstwo Pomocnicze zostało utworzone na podstawie zarządzenia nr 7/00 Prezesa Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 30 października 2000 r. i rozpoczęło działalność od dnia 3 listopada 2000 r.

Gospodarstwo świadczy usługi odpłatnie (po kosztach własnych) na rzecz jednostki macierzystej w zakresie:

- gospodarowania nieruchomościami pozostającymi w dyspozycji IPN,
- gospodarowania samochodami służbowymi Instytutu i na jego potrzeby,
- świadczenia usług informatycznych, audiowizualnych, reprograficznych, transportowych, remontowych, konserwatorskich, porządkowych i zaopatrzeniowych,
- wykonywania zastępstwa inwestorskiego.

Przychody Gospodarstwa Pomocniczego w 2003 r. wyniosły 3.337 tys. zł i stanowiły 87,3% kwoty ujętej w planie po zmianach, a w odniesieniu do 2002 r. były wyższe o 6,0%.

Wydatki (koszty) Gospodarstwa Pomocniczego w 2003 r. wyniosły 3.292 tys. zł, tj. 86,2% planu po zmianach i były wyższe o 5,3% od wykonania

2002 r. Wpłaty do budżetu wyniosły 13,9 tys. zł i były dwukrotnie wyższe od wpłat zrealizowanych w poprzednim roku.

Przeciętne zatrudnienie w Gospodarstwie Pomocniczym w 2003 r. wyniosło 54 osoby. W porównaniu do 2002 r. przeciętne zatrudnienie w 2003 r. było wyższe o 1 osobę, tj. o 1,9%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) w 2003 r. wyniosło w Gospodarstwie Pomocniczym 2.534 zł. W porównaniu do 2002 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2003 r. wzrosło o 5,2%.

W 2003 r. IPN posiadał w dyspozycji 35 samochodów (19 w Centrali i Oddziale w Warszawie, w tym 1 specjalnego przeznaczenia do przewozu akt i 1 „BUS” 9 – osobowy do obsługi seminariów, wystaw, konferencji oraz 16 w pozostałych Oddziałach). Instytut zatrudniał 29 kierowców (odpowiednio 16 i 13). Koszty z tytułu wynagrodzeń kierowców (wraz z narzutami) poniesione w 2003 r. wyniosły ogółem 1.009 tys. zł (odpowiednio 582 tys. zł i 427 tys. zł). Koszty eksploatacji taboru samochodowego, uwzględniające koszty paliwa, usług naprawy i bieżącego serwisu samochodów, mycia, środków czystości, opłat parkingowych, ubezpieczenia poniesione w 2003 r. wynosiły ogółem 636 tys. zł (odpowiednio 345 tys. zł i 291 tys. zł). Wydatki poniesione na wypłaty z tytułu przyznanych ryczałtów czy limitu kilometrów w 2003 r. wyniosły ogółem 29 tys. zł (odpowiednio 12 tys. zł i 17 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto kierowców (wraz z narzutami) w 2003 r. wyniosło 2.900 zł (bez narzutów 2.418 zł). Koszty z tytułu utrzymania taboru samochodowego w stosunku do wydatków Instytutu ogółem wyniosły odpowiednio 1,12% i 0,87%. W trakcie roku Instytut nie kupował i nie przekazywał samochodów.

Na początku 2003 r. IPN posiadał 75 telefonów komórkowych. W ciągu roku zakupiono 7. Koszty eksploatacji i użytkowania telefonów poniesione w 2003 r. wyniosły ogółem 162 tys. zł (odpowiednio 113 tys. zł i 49 tys. zł). Koszty z tytułu użytkowania telefonów komórkowych w stosunku do wydatków Instytutu ogółem wyniosły odpowiednio 0,13% i 0,06%.

3.5. Inne ustalenia kontroli

W 2003 r. nie były kierowane do Wspólnej Komisji Orzekającej w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych, działającej przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej, zawiadomienia w sprawie naruszenia dyscypliny finansów publicznych w IPN.

Uregulowania wewnętrzne przejrzystości określały zakres uprawnień i odpowiedzialności pracowników uczestniczących w procesie obiegu dokumentów księgowych. Dokumenty do zapłaty każdorazowo były zatwierdzane przez Głównego Księgowego i Dyrektora Generalnego IPN.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że IPN prawidłowo realizował zadania w zakresie nadzoru i kontroli nad gospodarką finansową, określone w art. 91 ust. 3 i 4 ustawy o finansach publicznych, czego dowodzą okresowe oceny realizacji budżetu oraz prawidłowe jego wykonanie.

W roku 2003, na podstawie zatwierdzonego planu, był prowadzony audyt wewnętrzny. Uwagi audytora, wynikające z przeprowadzonych działań, zostały uwzględnione w bieżącej działalności IPN.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Kontrolę wykonania budżetu państwa w 2003 r. przeprowadzono, podobnie jak w latach ubiegłych, na trzech płaszczyznach, odpowiadających:

- kontroli rzetelności ewidencji finansowo-księgowej i sprawozdawczości budżetowej,
- kontroli prawidłowości wykonania budżetu państwa,
- kontroli wykonania zadań przewidzianych do finansowania ze środków publicznych objętych planami zawartymi w ustawie budżetowej.

Kontrola rzetelności ewidencji finansowo-księgowej i sprawozdawczości budżetowej miała pozwolić na ustalenie czy i w jakim stopniu dane zawarte w ewidencji prowadzonej w kontrolowanych jednostkach, były zgodne z faktycznym przebiegiem procesów gromadzenia i wydatkowania środków publicznych oraz czy informacje zawarte w sprawozdawczości budżetowej były zgodne z rzeczywistym przebiegiem wykonania ustawy budżetowej oraz z danymi zawartymi w ewidencji finansowo-księgowej.

Kontrola prawidłowości wykonania budżetu państwa miała ustalić, czy w toku wykonywania budżetu państwa przestrzegane były przepisy dotyczące gromadzenia dochodów i dokonywania wydatków publicznych, zawarte w ustawie o finansach publicznych, w innych ustawach regulujących gospodarkę środkami publicznymi oraz w innych aktach prawnych. Przedmiotem kontroli było także ocenienie w jakim zakresie osoby odpowiedzialne za zapewnienie efektywnego i zgodnego z prawem wykorzystania środków finansowych, korzystają z wyników pracy audytorów wewnętrznych.

Kontrolę wykonania budżetu w jednostkach będących dysponentami III stopnia w zakresie realizacji wydatków oraz w zakresie rzetelności ewidencji finansowo-księgowej oparto o dobór próby dowodów poddanych kontroli.

W realizacji dochodów badaniem szczegółowym objęto dochody w kwocie 97,9 tys. zł, tj. 64,2% ogółem zrealizowanych dochodów.

W realizacji wydatków badaniem szczegółowym objętych zostało po 5 największych pozycji wydatków w paragrafach: § 4210 – Zakup materiałów i wyposażenia, § 4240 – Zakup pomocy naukowych i dydaktycznych, 4 w § 4270 – Zakup usług remontowych, 2 w § 6050 – Wydatki inwestycyjne i 2 w § 6060 – Wydatki na zakupy inwestycyjne na łączną kwotę 3.351,5 tys. zł w ramach działu 751-urzędy naczelnich organów władzy państwowej, kontroli, ochrony prawa oraz sądownictwa.

Kontrola rzetelności ewidencji finansowo-księgowej oparta była na badaniu próby dowodów księgowych wybranych na zasadach losowych, przy założeniu jednakowego prawdopodobieństwa wyboru, niezależnego od wartości dowodu. Wybór dowodów, dokumentacja badania oraz ekstrapolacja wyników wykonywane były z zastosowaniem specjalnie opracowanego w NIK programu komputerowego „Pomocnik Kontrolera v.2.1”. Dodatkową grupę (warstwę) stanowiły dowody odpowiadające największym pozycjom wydatków, a w uzasadnionych przypadkach tworzona była trzecia warstwa dowodów – dobieranych celowo wg ustalonego algorytmu.

Wybrane powyższą techniką dowody księgowe, badane były pod kątem prawidłowości/nieprawidłowości w dwóch niezależnych kategoriach w zakresie:

- spełniania ustalonych przepisami wymogów formalnych,
- prawidłowości ewidencji mającej wpływ na stan sprawozdawczości kontrolowanej jednostki.

W każdej z warstw oddzielnie określana była w obu kategoriach proporcja dowodów/zapisów księgowych nie spełniających ustalonych kryteriów. Wynik końcowy badania – proporcja nieprawidłowości - obliczany był niezależnie dla obu kategorii oceny i stanowił sumę ważoną proporcji uzyskanych z badania poszczególnych warstw. Powyższy wynik obarczony był błędem statystycznym,

co uwzględniono, wyznaczając metodami statystycznymi 95% przedział ufności dla proporcji nieprawidłowości, oddzielnie w obu kategoriach.

Wyznaczone przedziały były porównywane z progami istotności dla obu kategorii, które przyjęto na poziomie:

- 5% - dla nieprawidłowości o charakterze formalnym,
- 3% - dla nieprawidłowości mających wpływ na sprawozdawczość jednostki.

W wyniku porównania wydawana była, niezależnie w obu wymienionych powyżej kategoriach, opinia:

- pozytywna, jeżeli górna granica przedziału ufności nie przekraczała progu istotności,
- pozytywna z zastrzeżeniami, jeżeli próg istotności mieścił się w obrębie przedziału ufności,
- negatywna, jeżeli dolna granica przedziału ufności przekraczała wartość progu istotności.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Czynności kontrolne w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu zostały zakończone w dniu 29 marca 2004 r. Protokół kontroli został podpisany 31 marca 2004 r.

W dniu 8 kwietnia 2004 r. Najwyższa Izba Kontroli skierowała do Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wystąpienie pokontrolne, w którym dokonano pozytywnej oceny kontrolowanej działalności i zwrócono się o zwiększenie trafności planowania przez Oddziały IPN, wydatków w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej w okresie sporządzania układu wykonawczego.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Prezes IPN poinformował, że w związku ze zmniejszeniem przez Sejm RP budżetu IPN na 2003 r. o kwotę

13.120 tys. zł w stosunku do projektu wystąpiła konieczność zmiany strategii działania Instytutu, tj. dokonania wyboru przedsięwzięć i przegrupowania środków w paragrafach klasyfikacji budżetowej w obrębie wydatków bieżących. Krótki czas między ograniczeniem środków a sporządzeniem układu wykonawczego utrudnił precyzyjne zaplanowanie potrzeb w poszczególnych paragrafach. Dotyczyło to głównie paragrafów kumulujących wydatki związane z zakupem materiałów i wyposażenia, zakupem usług remontowych, usług pozostałych oraz świadczeń na rzecz osób fizycznych.

Dla zwiększenia trafności planowania Instytut będzie monitorował realizację wydatków w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej, szczególnie w oddziałach IPN, co winno stworzyć podstawy do precyzyjniejszego sporządzania planów finansowych.

**Kalkulacja oceny końcowej część 13 – Instytut Pamięci Narodowej –
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu**

Oceny wykonania budżetu części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2002 i 2003 roku.

Grupa II

Dochody: 152,5 tys. zł

Wydatki: 84.259 tys. zł

Wartość globalna G: 84.411,5 tys. zł

Waga wydatków w kontrolowanej łącznej kwocie: $Ww = W : G \times 100\%$

$Ww = 0,9981$

Waga dochodów w kontrolowanej łącznej kwocie $Wd = D : G \times 100\%$

$Wd = 0,002$

Ocena cząstkowa dochodów: pozytywna 6

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna 6

Wynik końcowy Wk: $(0,9981 \times 6) + (0,002 \times 6) = 5,99 + 0,01 = 6$

$Wk = 6$

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Sejmowa Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka
6. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
7. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
8. Sejmowa Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej
9. Minister Finansów
10. Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
11. Minister Sprawiedliwości